СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 282. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 4-го грудня 1935. — VOL. XLIII. No. 282. Jersey City, N. J., Wednesday, December 4, 1935. THREE CENTS

КАНАДА НЕ ПРИСТУПАЄ ДО САНКЦІЇ ПРОТИ ІТАЛІЇ

ОТАВА. — Канадійський уряд заявляє, що він не думає розтягати санкції проти Італії так, щоб обняти торговлю нафтою.

Заява, відомо, стоїть у виразнім противенстві до політики британійського уряду.

Канадійський уряд припоручив свому представникови в Лізі Націй, д-рові Волтерові Риделеві, заняти відповідне до цього становище. Цей делегат уже заявився за розтягання санкції на нафту й інші сирівці, і тепер канадійський уряд заставляє його заявити, що це було його особисте становище, а не становище канадійського уряду.

КОНВЕНЦІЯ КРАЄВОЇ ЖІНОЧОЇ ПАРТІЇ.

КОЛОМБУС (Огайо). — На конвенції Краєвої Жіночої Партії, яка відбувається що два роки, предложено передовсім звіт з поступу боротьби американських жінок за повну рівноправність полів в Америці. Зі звіту показується, що конгрес незадовго ухвалить поправку до конституції про повну рівноправність жінок з чоловіками під кождим оглядом. Жіночі організації добилися відповідних ухвал уже в 36 стейтах.

Партію основано двацять літ тому в тій цили, щоб звалити в Америці нерівність жінок з чоловіками. Війна зробила в привілеях чоловіків поважний пролом, і нині жінкам не лишається вже багато до досягнення повної політичної і приватно-правної рівноправности.

РУЗВЕЛТ ОГЛЯДАЄ „МІСТО ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ".

ВОРМ СПРИНГЗ (Джорджія). — Президент Рузвелт виїхав зі свого вакаційного дому на оглядини нової сільської оселі в долині Пайн, у повіті Гарис. Кольонія має остаточно обняти коло 300 родин. Нині там уже є 70 родин. Їх спроваджено з міст та неоплатних фарм. Плян сполучує працю на землі з працею в фабриці.

Президент Рузвелт оглядав оселю, а потім говорив до зібраних членів оселі, висказуючи своє вдоволення з поступу пляну, котрий, на його погляд, буде вимагати двох поколінь до завершення.

На думку уряду, в Америці є коло міліона таких родин, що могли би бути поселені в таких сільських оселях.

ДУХОВНИКИ ЗА ІНФОРМАЦІЮ ПРО КОНТРОЛЮ УРОДИН.

НЮ ЙОРК. — У Карнегі Гол відбулися за стараннями „Американської Ліги Контролі Уродин" перші публичні збори в справі контролі уродин. На збори зявилося 2,500 осіб.

Між бесідниками на вічу було багато духовників. Г. Адей Причард, канонік катедри св. Івана Богослова, заявився за те, щоб конгрес ухвалив закон, що дозволяє лікарям давати інформації про контролю уродин. „Я думаю", говорив він, „що Бог міряв таке, щоб чоловік і жінка могли жити тільки для одної цілі: мати діти". Він додав, що його власна церква не буде його сильно піддержувати.

Рабін Сидні Ґолдстейн взивав католицьку церкву відступити від своєї опозиції проти контролі уродин.

ХОЧУТЬ НАУКОВОЇ ПОРАДИ ДЛЯ УРЯДУ.

ВАШИНГТОН. — „Тимчасова Рада Наукової Поради" виступила з публичним домаганням, щоби при федеральним уряді створити постійну раду з учених, не звязаних з ніякою партією, для давання урядові наукової поради в ріжних справах, які урядові приходиться розвязувати.

СЛІДСТВО В СПРАВІ СТРІЛЯНИНИ В ДОМІ МІЛІОНЕРА.

САНТА БАРБАРА (Каліфорнія). — По розслідi пострілення Джесі Ливермора, 16-літнього сина міліонера біржевика, поліція прийшла до переконання, що стріляла до нього його власна мати, пані Доротея Ливермор.

Поліція арештувала її й думає поставити її на суд за намагане вбивство. Жінка бороняться, що вона не думала до сина стріляти, бо не знала, що револьвер, котрий син дав їй, кажучи їй стріляти до нього, був набитий.

Пострілений лежить у шпиталі небезпечно хорий від рани й від розвиваючогося в нього запалення легенів.

ЧЕРЕЗ ШПИЛЬКУ.

НЮ ЙОРК. — У місцевім шпиталі Белвю лікарі операцією виняли з кишок 15-літньої дівчини Ліліени Ленеген шпильку, що вона її була проковтнула. Коли дівчина проковнула шпильку вона знаходилася на кораблі, що плив по Лонг Айленд Савнд. Коли корабельний прислузі не вдалося вийняти з неї шпильку, заряд корабля повідомив через радіо шпиталь. Цей постарався, що один летун газети „Ню Йорк Американ" вилетів їй на ратунок. Не зважаючи на бурливе море, летун осів на воді коло корабля, перебрав дівчину на літак і доставив її до шпиталю.

Операція вдалась, але дівчину так ослабила, що вона тепер бореться зі смертю.

ВЕЛИЧЕЗНЕ ДЖЕРЕЛО НАФТИ.

В копальні нафти „Люїза" в Бориславі довертілися в глибині 1,528 метрів джерела нафтової ропи, що дає 40 тисяч кг. ропи денно. Приплив ропи зростає з години на годину. Крім ропи отвір дає 12 куб. м. ґазу на мінуту. Місячна вартість продукції ропи і ґазу при теперішньому рівні давалаб 200 тисяч зл. Такого верчення не занотовано в бориславському басейні від багатьох літ. Власником закопу є Емануїл Льокшпілер.

ЦІНА ОДНОЇ МАРКИ.

Збирачі марок платять часто величезні гроші за рідкі зразки. У Лондоні, де живе один із найбільших філятелістів — анґлійський король, продадуть небавком на ліцитації одну марку з британійської Ґуяни з 1856. р., яка є єдиним примірником цього роду. Знайшов її у 1872. р. один учень і продав за 6 шилінгів. Після 4 літ попала вона до збірки барона Ферарі у Парижі. У 1914. р. виїхав барон з Парижа і залишив свої марки з іншими річами у свому замку. У 1923. р. продали її на ліцитації Американцеві Гіндові; після смерти Гінда продали всю збірку його марок на ліцитації за 130,000 фунтів стерлінгів, але ту єдину марку з Ґуяни затримала вдова Гінда у себе, обезпечивши її на 10,000 фунтів стерлінгів. Тепер вона хоче її продати. Філятелісти кажуть, що така марка варта приблизно 2 міл. франків.

20 ЛІТ З КУЛЕЮ В НОЗІ.

Сержант поліції Наперала з Бидгощі, будучи вояком німецької армії, був ранений на галицькому фронті в 1915 р. Куля російського скорострілу пробила йому стегно, але він робив дальше свою службу. В останньому часі, після 20 років, відозвалися сильні болі в стегні і він зголосився до лікаря. Зроблено операцію, при якій добуто з ноги кулю, що впродовж 20 років пересунулася в стегні на чотири центиметри.

ТРИ ПОКОЛІННЯ ВИХОДЯТЬ РАЗОМ ЗАМУЖ.

Цими днями відбулось у Варшаві оригінальне свято. 19-літня швачка Марія Глодзінська виходила замуж. За кого ж би, як не за кравця! Того самого дня брала шлюб теж її мама, розведена. А що і це не було ще нічого незвичайного в нинішних часах, то і бабуся швачки, теж вдова, хоч і 64-літня, хотіла показати внучці, що вік не грає ніякої ролі у жінки і теж узяла шлюб того самого дня.

НЕҐАРНІ ЖІНКИ — ЩАСЛИВІ ПОДРУЖЖЯ.

Є все ще люди, що мають час і приємність у статистичних обчисленнях. Один статистик у Парижі на основі статистичного матеріялу прийшов до висновку, що найщасливіші є подружжя, де жінки не мають принадного і чарівного лиця, коротко, погані жінки є ідеальними подружжими партнерками. Він пояснив теж статистично, чому мужчини з поганими жінками рідко розводяться. До женячки з поганими жінками приходить переважно з розумової спонуки і такі подружжя більше тривкі, ніж подружжя з любови, які швидко складаються і швидко розпадаються.

ШИРОКА АКЦІЯ ЗА БУДОВУ КОСТЕЛІВ У СТАНИСЛАВІВСЬКІМ ВОЄВІДСТВІ.

В Станиславові повстав заходом тамошнього кола Т. Ш. Л. „комітет будови костелів у Галичині" під проводом Зофії Міґоцької, завзятої польської дідички на терені Станиславова. Комітет придбав уже відповідні фонди і площі під будову костелів та приступив до їх будови в тих селах, де нема ще костелів і каплиць. „Курієр Львовскі" і „Варшавскі Дзєнік Народови" бють у дзвін на тривогу, що, мовляв, у станиславівськім повіті Поляки мають тільки 12 костелів, нібито тому Поляки з подальших сіл хрестили своїх дітей по церквах і таким чином денаціоналізувалися. Ендецька преса накликує польське громадянство, щоби складало масові, навіть найдрібніщі пожертви на будову костелів і причинилось до зміцнення польського стану посідання в Галичині.

ЗАГАДОЧНИЙ НАПАД.

27. жовтня у Старому Скалаті Франц Бернат пострілив управителя місцевої школи, Тадея Гоньчовського. Після того поїхав конем до фільварку Полуфанівка, де під загрозою застрілення зажадав від власниці Гавзнерової 50,000 зл. Грошей не дістав і відїхав конем на большевицький бік. Зі собою забрав кріс, а коня оставив по цьому боці кордону.

ПОСПІХ ПЕРЕПЛАЧЕНИЙ ЖИТТЯМ.

Біля стації в Рівному знайшли на залізничому шляху тіло мужчини, якого переїхав потяг. Показалося, що це лікар, дентист з Острога, 46-літній Йосиф Розенштрум, який того самого дня приїхав був за орудками до Рівного. Вертаючись до дому, хотів скоротити собі дорогу на стацію і дістався під потяг, що розторощив йому голову і відтяв обі ноги.

ЯК ЩАДЯТЬ У СВІТІ.

В Данії припадає на одного громадянина 1,460 корон ощадности, у Швеції 1,377, в Анґлії 1,237, а в Польщі тільки 36. На тисячу мешканців припадає щадничих книжечок: у Голяндії 325, Анґлії 230, Швеції 213, а в Польщі тільки 20. Висновок — у Польщі не мають з чого щадити.

БІБЛІОТЕКА СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Великий штутгартський купець Ріхард Франк рішив у другому році світової війни збирати твори про неї, оголошені друком. Задля цього навязав листування зі всіми видавничими фірмами, щоби присилали йому книжки на тему цієї війни. Таким чином Франк дійшов до бібліотеки, що складається тепер із 75,000 томів. Крім того Франк збирає ілюстрації, що торкаються воєнних подій.

ПОВОРОТ ІЗ СИБІРУ ПІСЛЯ 21 РОКІВ.

Як повідомляє будапештенська преса, на Мадярщину вернувся із Сибіру колишній вояк австро-угорської армії, Карло Текнеш, що дістався в російський полон у 1914 р. З фаху був хліборобом, підчас 21-літнього побуту в Росії займався всім можливим. За той час забув зовсім мадярську мову. Його жінка вийшла вже давно вдруге замуж.

ПАРАЛІЖ ЗАКРИВАЄ ШКОЛИ.

Шкільна рада в Мидленд Парк, Ню Джерзі, постановила закрити місцеву вищу школу на тиждень, бо серед дітей появився дитячий параліж.

ПРОМІНЯВ ДІМ ЗА МАРКУ.

Б. С. Берґер у Сієтл, Вашингтон, дав свій дім і площу, на котрім він стоїть, разом вартости 500 долярів за канадійську марку з 1868-го року.

ВОРОЖБИТ ГІПНОТИЗУЄ САРАНУ.

В околиці Бейруту появилася сарана в такій масі, що загрожувала жнивам і всій садовині. Коли тільки населення довідалося, що лиховісна хмара посувається вперед, почало копати рови, заливаючи їх нафтою. Та це не помагало. Тоді один із місцевих ворожбитів заявив, що зможе прогнати сарану гіпнозою. Розклав серед поля куриво і почав робити таємні знаки. Коли сарана появилась, побачивши ворожбита, відлетіла. Чи це звичайний припадок, чи якась інша причина — невідомо.

ВІДНОСИНИ В КОЛХОЗАХ.

Мінський військовий суд на виїздовій сесії у Метиславі розглядав справу вбивства комсомольця Григ. Василенка в колхозі „Червоний Селец" на Білорусі. Вбитий був бригадиром тракторової кольони й організатором колхозу, а вся його родина належала до ударників. Зимою він перевів реквізицію бараболі в „кулацькій" родині Прохорових, що відмовилася від постачання. Тоді Прохорови погрожували йому пімстою, яку й виконали в ночи на 9. вересня ц. р. Суд засудив убивника на розстріл, а членів родини на кару вязниці від 3 до 10 літ.

ШИНОК У ШКОЛІ.

За одним комсомольським часописом довідуємось про таку веселу сцену: В омській області, у Крутинi, вибили вікна. Влада прислала нові шиби. Приїхав віз, а на ньому — горівка. Районова влада рішила в останній хвилині, що будинок школи треба перемінити на „магазин центроспірта".

Батьки, вчителі та діти школи не покинули. Прийшов новий розпорядок — учитись далі. До нього додали таке пояснення: „Магазин центроспірта не продає горівки на місці, тільки до дому, отже шкільній науці це шкодити не може". І справді: вчителям та учням не вільно пити в клясі, а приватно.

СПОСІБ НА ОПАСИСТІСТЬ.

Велике черево у мужчини — ознака старости, поганої переміни матерії або попросту обжирства і всі ці речі сильно не подобаються жінкам, навіть коли їх має рідний чоловік. Лікуватись на відтовщення треба довго, коштує це гроші і вислід непевний. Тимто один паризький косметик придумав ніж і машинку, яка дає собі раду з товщем на череві і в інших місцях тіла радикально: товстий шматок потрохи відрізуємо і товщ даємо висмоктувати машині. Як виглядає ця спроба практично, ще невідомо, бо люди трохи бояться ножа і нерадо розстаються із своїм товщем одним махом.

БОРОТЬБА ЗА АВТОНОМІЮ НА ЗАКАРПАТТІ

УЖГОРОД (Закарпаття). — Посол Юлій Ревай пише в часописі „Вперед" у статті „За автономію" між іншим таке:

„Автономія — це вимога конституційного закону чехословацької республики. Хто виступив би проти автономії, виступив би властиво проти конституційного закону нашої держави. Став би проти держави. Повстає лише запит: чи надійшла вже пора для переведення автономії? На це мусимо всі відповісти: дак, надійшла. Тяжко вже булоб нині відкладати переведення автономії на шіснацятому році життя в межах републики, бо не можна знайти для цього ніякого морально-політичного оправдання. Мусимо сказати нині отверто, що назріла пора, коли справу автономії треба взяти поважно до програми найближчих днів. Кожний, хто цю справу відкладає, дає зброю в руки опозиційних партій, помагає неприятелям нашої републики".

ЕТІОПЦІ НА ЗАДАХ ІТАЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ДЖІБУТІ (Етіопія). — Етіопські війська зайшли далеко на зади італійської армії, занявши позиції в тій частині краю Сомалі, яка була в посіданні Італії ще перед вибухом італійсько-етіопського конфлікту.

З інших жерел подають, що Етіопія зорганізувала на півночі армію з 400,000 жовнірів. Заноситься на правдивий наступ з боку етіопців.

ІТАЛІЯ ЗАЧИНАЄ ВІДЧУВАТИ САНКЦІЇ.

РИМ. — Хоч впроваджені Лігою Націй санкції тревають недовго, але наслідки їх уже очевидні для кожного. Експорт підупав цілковито. Безробітя зростає з кождим днем, бо через брак заграничного збуту закривають багато фабрик і бизнесів. Уряд намагається запобігти цьому в цей спосіб, що збільшує продукцію артикулів, потрібних для ведення війни.

ВЕЛИКИЙ ВИЯВ ПАТРІОТИЗМУ.

РИМ. — Одно мусить кождий ствердити як згідне з правдою, а це те, що всі верстви народу віддають державній скарбниці золото та дорогоцінности. Початок зробив італійський король. А за ним пішли маси. Кожного дня забирають банки тонами повно золотих перстенів, годинників, ріжних золотих прикрас і т. п.

КРАЩЕ ЧЕСНО ЗГИНУТИ!

РИМ. — Кореспонденти, що приглядаються теперішньому італійським настроям, подають, що в Італії всі здають собі добре справу з розпучливого положення краю. Але разом з тим усі знають, що нема їм відвороту. Бачать перед собою катастрофу, але волюють згинути, чи бути побитими, ніж скапітулювати. Кажуть, що навіть Мусоліні, якби сам хотів, не може піддатись.

УВАГА ЗВЕРНЕНА НА АМЕРИКУ.

РИМ. — Вся увага Італії звернена тепер на Злучені Держави. Італія розуміє, що Америка тепер заважує. Якщо вона прилучиться до нафтового бойкоту, зарядженого Лігою Націй, то судьба Італії вирішена. Італійці є тої думки, що Америка нарушує свою невтральність, коли вона йде за Лігою Націй, бо тоді йде виразно проти Італії.

НІЧОГО НЕ БУДЕ З РОЗЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН. — Кажуть, що такої комедії, як та зі світовим роззброєнням, іще світ не видав. На конференцію світового морського роззброєння приїхала японська делеґація з 29 членів. Виходило, що це буде якась серіозна конференція. А по правді є так, що нема буквально одної особи, якаб цю справу брала поважно. Всі знають, що Японія хоче рівности в зброєнню та що Велика Британія теж хоче мати цілковиту свободу в морськім зброєнню. Мабуть до ніяких серіозних нарад не прийде, бо нема найменших виглядів на успіхи з таких нарад.

ЗГОРІЛО 27 ГОСПОДАРСТВ У СЕЛІ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

ЛЬВІВ. — В Солині, повіт Ліско, Галичина, згоріло 27 селянських господарств.

ПОЛЯКИ ПРО ПОЛЬСЬКУ МОЛОДЬ ПОЗА ПОЛЬЩЕЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Від 15 січня до 14 лютого буде вестися в цілій Польщі збірка фондів, призначених на допомогу польській молоді, що живе поза границями Польщі.

ДЕРЖАВА КОНТРОЛЮВАТИМЕ ЦЕРКВУ.

БЕРЛІН. — Ганс Кер, націстичний міністер від церковних справ, заявив категорично, що знищить усі ті ґрупи, які будуть противитися державній контролі протестантської церкви.

ГАНЬБА, А НЕ АМНЕСТІЯ.

ЗАГРЕБ (Хорватія). — Хорватський народній провідник д-р Володимир Мачек заявив, що проголошена югославським урядом амнестія не є ніякою амнестією, а тільки ганьбою. Казав, що навіть 1% політичних вязнів не зможе скористати з цеї ніби амнестії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОБРЕ ЗАБОЛІЛО

Вдарили „У. Щ. Вісти" на трівогу, бо „Свобода" виступила з осторогою, щоб наші робітники не слухали большевицьких брехонь, якими очернюється солідну українську запомогову організацію, та не давали затягатися до якихось комуністичних організацій, що обіцяють за дешеві гроші ріжні асекураційні добродійства, які не є нічим іншим, а грушками на вербі.

Писала це наша газета, щоби боронити нашу організацію перед наклепами, що вона „лупить шкіру" з бідного робітника, як це пишуть і говорять про У. Н. Союз прислужники червоної Москви.

Писали ми про це, щоб переконувати несвідомих, що майно У. Н. Союза є майном українських робітників, і нічиїм іншим. Бо хтож, як не робітники його контролюють? І для когож, як не для їхніх дітей заховується це майно?

Писали ми про це теж тому, щоб виказати, що вкладки в У. Н. Союзі є такі, які є конечні згідно з науковим обчисленням асекураційних знавців, якщо організація має бути веденою в порядку й чесно, себто, як вона думає про те, щоб дійсно виповнити ті зобовязання, які перебирає, коли людина в ній асекурується.

Як поступають у таких випадках большевицькі організації, це їхнє діло. До їхнього діловодства ми не мішаємось. Вони можуть і задурно обіцювати робітникам асекурацію, як обіцювали в Советах рай на землі, а створили пекло.

Як наші читачі пригадують собі, ми не згадували за діловодство ніякого „Ордену", бо ми пильнуємо свого діла, а не діла „Орденів". Та „У. Щ. Вісти" вдарили, що це ми, що писали про нашу совісну і чесну організацію, виступили проти „Ордену". Стверджуємо це отверто. І ще раз твердимо, що ми є за чесну і совісну асекурацію та кажемо, що така асекурація, якщо оперта на науці, наукових дослідах і математичних обчисленнях, не може обіцювати грушок на вербі. Хто не бравсяб за асекураційне діло, не виключаючи тут і самої держави, мусить з тим фактом числитися. Числиться з тим цілком зрозуміло й У. Н. Союз. І тільки в тім випадку він може мати право називати себе модерною асекурацією. І тільки в тім випадку він може спокійно й з чистою совістю брати від українського робітника його тяжко запрацьований гріш з тим приреченням, що вразі нещасливого випадку чи смерти, він чи його рідня дістануть певно те, до чого наша організація зобовязалась. А наша організація — це робітники. Її зобовязання — це робітниче зобовязання. Це чесне робітниче слово, яке треба додержати і яке ми додержимо. А хто з наших робітників того не слухає — для цього буде пізніше каяття, тільки вороття не буде.

О. С.

ОЧИМА ЧУЖИНЦЯ

Положення, в якім опинилася наша нація, нераз настроює нас на песимістичний лад. Коли так буває, тоді всяка здорова критика тратить свою рацію буття. І лише голоси чужинців, що зявляються від часу до часу про нас, отвирають нам очі на цілу велитенську, хоч і не використану, силу, яка дрімає в міліонах нашого народу і якої **бояться чужинці.**

Передімною знову статтяя краківського „Часу" (польського): „Історичні розваги в 17-ту річницю", в річницю відзискання польської незалежности. Автор переводить анальогію між тодішнім положенням Польщі й України. Навязуючи до утворення в 1918 році, попри Раду Реґенційну в Варшаві, Люблинського уряду соціяліста Морачевського, уряду Польскої Народної Републіки, „Час" зауважує, що колиб не зявився був Пілсудський, то хто зна, чи під омофором того „народного" уряду не розвинулись би були події так, як на Угорщині з її „народнім" урядом Каролія, або як на Україні, у того народу, „який пережив у тім році нашого визволення свою найбільшу від середньовіччя поразку".

Автор пише, що „національна гордість (поляків) здріґається перед порівнанням нашої долі з 1918 р. з теперішньою долею України", бо, мовляв, в історії України тих років є „реквізити оперетки з кровю". Але „в тих подіях, мальованих жахом і смішністю, є й риси нашого обличчя. Гетьманщина, створена німцями, тож наша Рада Реґенційна в карикатурі. Повстання проти неї отамана Петлюри, хвилевий перехід до нього українських мас — аж до змісту універсалів, аж до соціяльної програми, аж до назви держави „ураїнська **народня** республика" — якжеж то пригадує наш Люблин! Так, той самий вітер був усюди, вітер, що повіяв над Европою від Рену до Уралу... Неву і Дніпро сповив він у своїм пожарі. **Міг сповити й Вислу...** Колись, дуже давно, Польща внуків Кривоустого пережила такий самий момент: бачила на власні очі, як велитенська, більша й багатша від неї держава над Дніпром, упала жертвою погрому татарського". Тепер часи змінились і неодин поляк дивиться на упадок Киева як на упадок губерніяльного міста Росії, Тули чи Коломни.

„Доля Києва не є долею Варшави іншого краю, Варшави іншого народу. Але треба собі усвідомити, що, не зважаючи на те, що ділить нас, наше положення в 1918 році перелому було подібне і **кінець міг бути той самий".** А „вони (українці) були ближчі грізного пожару, їх суспільність була менше приготована до спільної державної праці. Нарешті, вони не мали „вожда". Але перші дві причини є другорядні. Відлеглости покоnується нині лекше, ніж колинебудь, а війська, які станули в 1920 р. в брамах Варшави, могли її взяти так, як узяли Київ. А суспільність? Без порівнання більше активна від тамошньої, була вона тим виразніше розбита. Але був вожд, якого там, над Дніпром, не було зовсім".

За такого вожда автор Петлюру не вважає. Порівнання Пілсудського з Петлюрою як героїв незалежности автор допускає, але не допускає порівнання їх як державних мужів. „Пілсудський був тим третім, який став між Радою Реґенційною, умірковано опінією країни й урядом Польської Народної Републіки, збуреною хвилею соціяльного руху. Петлюра був Морачевським, Морачевським менше соціяльним, плитшим, але більше військовим, більше політично амбітним. Як за Морачевським, так і за Петлюрою з його вивлащенням і удержавленням, з його радами делеґатів і недалеким устроєм советів, ішов хтось інший. Отже Пілсудський зробив те, що той інший у Польщі не дійшов до влади, а на Україні дійшов і нині там панує".

Не поділяємо авторового захоплення його національним героєм. Але для нас оцінка чужинця цікава з двох причин: Поперше, він признає, що те, що сталося з Україною, могло статись і з його нацією; і навпаки, що ту незалежність, яку виборола його нація, міг виборoти і наш нарід. Ця, вимушена кровю наших поляглих зміна в думці чужинців на нашу націю — особливо цікава... Попри напади й зневаги чужина **мусить** вірити в наше воскресення, хочби його й не бажала собі, бо в грядучі **факти** не можна не вірити. Подруге, вказує автор на причину нашої катастрофи: брак правдивого вожда. Петлюра був під впливами соціялістів і не мав прикмет людини, яка потрібна в таких часах. Таким вождом він не був, хоч мав шляхотну вдачу і гарний характер.

Висновок з цього потішаючий, бо **люди можуть зявитися,** як зявився хочби „Дуче" чи „Фірер"... Направду, не маємо чого вдаватися в песимізм!

Коли Україна в очах чужинця й ворога, по сотках років сну й неволі, виявила таку енергію, що заімпонувала йому, — чужинцеві і противникові, то чи можемо ми зневірюватися в нашу будучність?

ГОЛОД, ЯК ОДНА З ОСНОВ КОМУНІСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Комуністична партія прийшла до влади в Росії та на Україні в великій мірі через те, що обіцяла широким народнім масам усяке матеріяльне добро. Якщо французька революція 1789 року проголошувала для громадян Франції „свободу, рівність, братерство", то большевицька революція в листопаді 1917 року поставила на першім місці „хліб, землю, мир", а „свободу" відсунула аж на кінець цієї формули. Ленін для виведеної з рівноваги великою війною маси в Росії кинув гасло: „грабуйте награбоване!" Зрозуміло, що за цим нібито „соціялістичним" кличем пішли всякі людці, охочі до чужого добра. Російський письменник Блок у своїй поемі „Дванадцять", писаній у перших днях большевицької влади в Петербурзі, пише про цю масу, яка пішла за гаслами Леніна, що тим людям „на спину треба би бубнового туза" (ас, що його нашивали на спині злочинцям у Росії, засудженим на каторгу).

„Не все котові мясниці; приходить і великий піст", говорить народня приказка. Не надовго вистачило „грабувати награбоване". Після бенкету перших днів настали голодні роки під советською владою. Від „военного комунізму" 1918—1920 років і великого голоду 1921—22 советська держава не знала „благоденствія". Навітх у роках, коли був там великий урожай, советська державна машина видавлювала з підлеглої людности через високі податки харчові продукти і вивозила збіжжя за кордон. Напівголодно жилося робітникам і селянам советської держави в добу так званої „нової економічної політики" (1922—1928), а „пятирічки" спричинили нечуваний у світі голод, особливож на Україні. Комуністи не виконали своєї першої обіцянки, не дали людности хліба. Навпаки, вони відібрали у селян і той хліб, що селянство придбало своєю тяжкою працею.

Багато є фактів у советській державі, які свідчать про те, що комуністи вживають голоду як помічної сили в їхній політиці. Голод примушує людей до послуху. Бунти й революції часто починають люди напівголодні, але зовсім голодні на повстання нездатні. Вони благають помочі у кожного, навіть у тої самої влади, що довела їх до цього голодного стану. Але не тільки ця причина велить комуністам ставитися прихильно до голоду. В часі голоду та людоїдства на Україні 1922 року, коли на нашій землі вимерло кілька міліонів людей, один комуністичний часопис у Харкові писав:

„Іде нова непереможна хвиля комуністичного руху. Яка сила її розвинула? Перша з цих причин — **голод.** Колиб не голод, нам довелосяб іще довго й уперто боротися з завзятим спротивом дрібно буржуазної родини, навіть родини пролетарської. Це голод пробив діру в грубій огорожі родинної замкнености; це він утворив масовий рух дітей із родини в дитячі доми, цей державний (?!) рух, якого від нині ніхто і ніщо не спинить". („Путь Просвещения", Харків 1922 р., травень, стор. 241).

Здається, ясніше висловитися не можна. Через свою голодову політику російські большевики навіть малих дітей „соціялізували", бо примусили родичів віддати свої діти комуністам на харчування й виховання.

Знаючи віддавна цю **основу** московської большевицької політики, не здивуємося, що також „пятирічні пляни" найменше дбають про шлункові інтереси советських трудящих мас, не дбають за хліб для селян і робітників. Вся увага комуністів звернена на те, щоб видушити з селян і робітників якнайбільше праці і той доробок вивезти за кордон, „капіталістичним розбійникам".

Бо поки будуть маси в СССР голодні, то будуть послушні й терпеливі. Повний шлунок громадян — це найбільший ворог диктатури.

С. С.

ТАМ, ДЕ ПОМЕР НАПОЛЕОН.

Прославлений смертю Наполеона остров св. Олени викликає сьогодня неменше пригноблююче враження, як тоді, коли він стався останнім захистом для великого Корсиканця. Скрізь панує нужда й запущення. Чужинець не всилі обігнатися від громад півнагих дітей, що настирливо домагаються милостині.

Остров св. Олени є осідком епископа, якого епархія простягається ще на два острови — Вознесення й Трістан да Кунґа. Самі вони невеликі й розкинуті широко по Атлянтійському океані.

Одинокою замітнішою будівлею острова св. Олени є будинок управи трансатлянтійської каблевої компанії, касарень уже нема віддавна, бо англійському урядові не оплачується утримувати тут військового ґарнізону.

Від часу, коли тлінні останки Наполеона спочили в Парижі, під склепінням каплиці Інвалідів, мало хто з туристів приїздить сюди, щоби поклонитися місцю його первісного спочинку. Воно позначене великим мармуровим бльоком без напису і обведене високою залізною огорожею. Оподалік бє ще криштальне „джерело Наполеона".

Дім у Лонґвуд, де Наполеон коротав останні дні життя, сьогодні вже запущений. З історичних памяток не залишилося вже в ньому ні сліду. Їх місце заняли їх копії, аж до полевого ліжка, на якому Наполеон помер, включно.

Цілий остров св. Олени це одноцілий базальтовий бльок вулканічного походження, нерідко навідуваний землетрусами.

Ґеольоґи думають, що скорше чи пізніше остров Наполеона пірне в море завдяки тій самій силі природи, що видвигнула його понад морське плесо. Залишиться тільки спогад про місце, над яким раз на все зайшло сонце великого Наполеона.

Гризота.

— Відколи я оженився, від тоді маю гризоту.

— Яку?

— Та, що я оженився...

МАРК ТВЕЙН В АНЕКДОТІ

Як Марк Твейн заробив свої перші гроші? Трапилося воно так: Одного разу вчитель приловив його, як він вирізував ножиком якісь рисунки на шкільній лавці. Такий рід мистецької діяльности був у школі гостро заборонений і кожний учень, що переступив цю заборону, мусів в приявности цілої кляси піддатися карі різок або випросити в батька 5 долярів на заплату гривни.

Марк Твейн з каяттям признався перед батьком до згаданого вчинку.

— Слухай, сину — сказав батько — я заплачу 5 долярів, щоб заощадити тобі тієї прикрости, що тебе каратимуть перед співтоваришами, але кари не можна тобі подарувати.

Сказавши це, батько наказав Маркові покластися і добре його висік.

Тримаючи в одній руці 5 долярів, а другою потираючи собі болючу частину тіла, Марк Твейн вибіг по сходах з батьківської хати. Але в дорозі до школи прийшла йому думка, чи не „заробитиб" тих грошей. Вчитель — подумав — не висіче мене так як батько, тож найгірше вже за мною. Прийшовши до школи, він заявив вчителеві, що рішився на різки. Без одного крику витримав кару але совісно „заробив" 5 долярів.

*

В своїй молодості Марк Твейн вирішив стати керманичем і вчився тієї штуки на пароплаві, що ходив між Ст. Луїс і Новим Орлеаном. У вільних хвилинах писав він дрібніші оповідання і нариси з життя моряків. Між іншим написав він також гумористичний нарис про капітана пароплава, яким їздив, а коли читав той свій твір товаришам, командант корабля запитав його, під яким прізвищем видрукує цю працю. В тій хвилині один моряк, здаючи звіт зі своєї технічної праці, звернувся до офіцира зі словами: „марк твейн" (від „марк тво" = два знаки). Почувши це, майбутній гуморист сказав:

— Знаменито! Ужию псевдоніму „Марк Твейн".

І під тим прізвищем став він відомим. Йогож справжнє назвище було: Клеменс Самуель Ленґгорн.

*

Раз Марк Твейн запевняв, що викрив в Оклягомі зразковий готель. Своє твердження доказав він змістом оповісток, розвішених для вжитку гостей у всіх кімнатах готелю. В цій оповістці стояло:

„Забороняється забирати з собою цегли з матераців. Три стукоти у двері значать, що в готелю трапилося душогубство... Як дощ протікає до кімнати, то треба ужити парасолі, що лежить під ліжком. Подорожні, що лягають спати і не здіймають обуви, платять спеціяльний додаток. На випадок, якби бракло столових серветок, треба витирати уста крайчиком скатерті".

*

Якось Марк Твейн вступив до одної книгарні в Ню Йорку і запитав за ціну одної книжки. Ціна була $4.

— Гарно — сказав Твейн. — Я журналіст, то чи не дістану опусту?

— Розуміється — була відповідь.

— Крім того я письменник, то чи з того приводу теж не дістану опусту?

— Розуміється — сказав книгар.

— Та я ще й акціонер тієї книгарні, тож можу хіба рахувати на опуст? — питав дальше Твейн.

— Розуміється — підтвердив книгар.

— А щоб ви знали, то скажу вам, що я є Марк Твейн, а ця обставина теж дає мені право до якогось опусту.

— Розуміється, Маркові Твейнові належиться опуст.

— То скільки маю вам заплатити за цю книжку?

— Марк Твейн — відповів книгар — нічого не платить. Навпаки, ми винні йому ще 80 центів.

*

Один багатий чоловік, що займав в Америці дуже високе становище, написав лист до Марка Твейна і не дістав на нього ніякої відповіди. По довшім вижиданню так розгнівався, що переслав гумористові аркуш листового паперу і почтову марку на відповідь. Щойно тоді дістав від Марка Твейна листівку такого змісту:

„Папір і марку я дістав, прошу надіслати ще коверту".

*

В часі його европейської подорожі, англійська королівська пара приняла Марка Твейна в замку Віндсор. В часі тієї візити розказав він, що як був гостем американського амбасадора, то при тій нагоді заробив чи теж заощадив 500 долярів. А трапилося це так, що амбасадор просив його виголосити промову.

— Якби — сказав Марк Твейн — я виголосив ту промову, то всі американські часописи негайно її видрукувалиб і я не міг би вже використати тих самих думок в статті для „Норт Амерікен Ревю", від якого дістаю за одну сторінку 500 долярів авторського гонорару. Отже, бачите найясніший пане, що правду каже пословиця: „Мовчанка це золото".

*

Марк Твейн замешкав у новій віллі і його обовязком було зложити візиту своїм сусідам з сусідньої віллі. Він приходить в трохи пізній годині, витається з господарями, потім кланяється цілому товариству і каже:

— Панове і пані! Я називаюся Клеменс. Моя дружина і я мали намір зложити вам свою пошану, щоби мати честь пізнати вас особисто. Ми навіть повинні виправдатися перед вами, чому ми досі не виповнили цього обовязку чемности. Але я маю надію, що нині ви простите мені ласкаво, що представляюся вам, так сказатиб, просто з поминенням деяких правил доброго виховання і в такій пізній годині, але я спостеріг, що у вас на першому поверсі вибухла пожежа.

І справді в сусідів горіло.

Присутні скрикнули:

— Чомуж ви нам цього не сказали відразу?

*

Один журналіст питається Марка Твейна:

— Чи ви є единим сином своїх батьків?

— Ні, — відповів Твейн — я мав брата, що називався Вілем. Ми були близнятами і були до себе подібні, як дві каплі води.

— І ваш брат умер?

— Не знаю.

— Як це? Не знаєте?

Журналіст робить великі очі. Тоді Марк Твейн йому пояснює:

— Отож воно сталося так, як ми ще були цілком маленькі, всадили нас обох до одної ванни. Один з нас тоді втопився і ніколи не устійнено, чи то був Вілем чи я.

Піст.

До кардинала Флєрі прибув один священик з маленького сільця під Парижем. Кардинал запросив його на снідання

— Дякую, не буду їсти відмовляється священик.

— Чому?

— Поперше, я вже нині їв два сніданки, а подруге — сьогодні піст.

Наші діти.

— Ти маєш брата?

— Ні!

— А сестру маєш?

— Ні, не маю.

— А з ким бєшся дома?

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

„НАРІВНІ З ВАРВАРАМИ".

У своїй промові до депутації жінок, що втратили синів і чоловіків у світовій війні, Мусоліні гостро нападав на алиянтські держави за те, що, мовчки, вони набрали сили через італійські воєнні втрати в світовій війні, а тепер трактують Італію нарівні з Етіопією.

Це трактування Італії аліянтами нарівні з Етіопією обурює Мусолінія тому, бо, мовляв, Етіопія це країна варварів.

Що представник цього самого Мусолінія колись ставив внесок, щоб Етіопію приняти до Ліги Націй нарівні з Італією, це йому якось вийшло з памяти. Що колись Італія билася з Етіопією й, набравши в шкіру, робила з Етіопією договір, як рівний з рівним, це теж йому вилетіло з памяти. Що Етіопія тоді була чи не більше варварська як нині, на це він теж не звертав уваги, поки йому цього не було треба.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ВАРВАРИ?

Слово „варвар" грецького походження. Звучало воно в греків „барбарос" і називали ним старинні греки всякого чужинця. Це були часи, коли кождий нарід і кожда віра вважала себе за нарід, що один має культуру, чи правдиву віру. І тому слово „барбарос" значило в греків не тільки „чужинець", але й ще стільки, що людина без культури, отже дикун.

Подібні слова мали в тих часах і инші народи. Жиди, наприклад, називали всякого нежида „гойом", і це слово значило не тільки, що людина не є жидовин, але й те, що вона не має жидівського розуму, себто, що вона дурень.

Подібно й нині ще люди магометанської віри називають людину иншої віри „джавром" і це слово в них означає людину, що стоїть морально нижче всіх.

РИМЛЯНИ ПОЛЮБИЛИ ВИЗИВАНКУ.

Коли старинні греки стрінулися зі старими римлянами, вони припинали й їм визиванку варварів. Римляни тоді вміли знаменито воювати й організувати державу й без труду воювали проти греків, але вони не розумілися нічого на літературі, штуці й фільософії і тому призиванка „варвар" означала людей без освіти.

Хоч греки приліплювали римлянам визиванку „варварів", римляни перебрали грецьке слово до своєї мови і зробили з „барбарос" слово „барбарус", щоб достроїти його до своєї мови, й почали його вживати для означення чужинців, що не мали римської культури.

„ВАРВАР" МАНДРУЄ ДАЛІ.

Обкидали римляни ним передовсім тодішніх німців, або, як вони їх звали, ґерманів, і самих таки греків, що це слово придумали.

З часом німці, запізнавшися з римською мовою й поняттями, присвоїли собі й це слово, і перебробивши його на німецький спосіб, на „Барбар", стали обкидати ним усякого, що на їх погляд не має питомої німецької культури, отже є на їх думку дикуном. Приліпили це слово й своїм славянським сусідам, чехам і полякам.

З часом поляки віддячилися німцям: взяли й собі це слово, перекабаґили на польський кшталт на „барбажинец" та кидали ним, як дітвак болотом, на всякого, хто, на їх думку, не має культури, себто на всякого, хто не має польської культури.

І так воно йшло далі. І до нас воно замандрувало, прибравшись в українські шати та закліматизувавшись як „варвар".

ЧОМУ ЙОГО ВСІ ВЖИВАЛИ.

Цікаво подивитися, чому це слово тішилося такою загальною, просто всесвітньою популярністю.

Здавалось би чейже, що можна би легко пізнати, хто справді „варвар". Та показується, що не така це легка справа, як нам на перший погляд ока здається.

У приватних справах, наприклад, французький робітник не називає варварською французької розпусти в подружжі, але він крикне: „Це варвари", коли побачить, що москаль цілує жінці руку на вулиці. Діти, молоді й старі, що не дивляться глибше в справи, добачують варвара в людині, що чимось нарушує звичай, наприклад, щодо опрезування шиї або накриття голови.

У політичних справах наїзник усе оправдує свій наїзд тим, що, мовляв, він несе культуру „варварам", а жертви наїзду бачать варварство в непровокованім нападі, в жорстокостях наїзду, зайвім кровопролиттю.

І тому, коли нині Мусоліні говорить про „варварську" Етіопію, етіопці можуть відплатитися красним за гарне, і сказати: „Не ми варвари, а ви".

Відомо, не багато це поможе: хто симпатизує з Італією, буде бачити варварів в етіопцях; хто симпатизує з Етіопією, побачить варварство в італійській інвазії. Дуже можливо, що знайдеться дехто, що скаже на це: „Панове, не спречайтесь: оба маєте слушність!"

ВАРВАРИ ВЕЛИКІ Й МАЛІ.

Старинна римська імперія виставила в своїй столиці величезну масу публичних будинків і різьб, що були немовби видимим символом римської культури.

Коли на Рим стали валитися маси „варварських" ґерманів, вони часто, добувши Рим, нищили ці памятки. В цьому нищенню римляни бачили найвимовніший прояв варварства цих народів. Не можучи виставити проти „варварів" сили, римляни потішалися хоч тим, що їх осуджували як дикунів.

Зчасом упала римська імперія, і на її румовищах виросли нові держави. Згодом Рим почав відживати, уже не як столиця імперії, але як столиця церкви. І як зчасом прийшла цим новим римлянам охота ставити величні приватні будівлі, стали вони ломати останки старинних римських будівель, що ще лишилися по наїздах північних „варварів". Трактували їх просто як звичайні каменоломи. Грабив ці памятки найбільше маґнатський рід Барберінів. Імя це значить стільки, що „малі варвари", „варварчуки". Це дало притоку італійському сатирикові Паскінові сказати про цей грабіж: „Чого не зробили „барбарі", те зробили „барберні" (себто: чого не зробили великі варвари, зробили малі).

Пригадуються ці слова Паскіна з приводу війни Італії проти Етіопії. Що в Етіопії не все в порядку, що там ще є багато середньовічних зловжитків, і февдалізму, і навіть рабства, не дасться заперечити. Колиж туди пхається Італія, кажучи, що вона несе культуру варварам, то треба подивитися: чи не принесе вона своєю інвазією ще більше лиха, як там уже є? Чи не скажуть колись люди, прирівнавши етіопське правління над Етіопією з італійським: Чого не зробили великі варвари, того допускалися малі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ВІЛМЕРДІНҐ, ПА.

З Листопадового Свята на інвалідів.

Дня 3. листопада наша громада відсвяткувала дороге для нас Українців Свято Першого Листопада. На заклик о. І. Теодоровича громадяни зложили жертву на інвалідів.

По $1: П. Кульчицький, і І. Липецький; по 50 ц.: Н. Заяць і І. Коцуник; по 25 ц.: М. Кульчицька, Т. Сенчишин, чотири Н. Н., І. Романишин, Г. Оринич, П. Земледух, П. Хомич, М. Черешньовський, М. Драгуш, А. Боришкевич, дякоучитель С. Лабойко, пані Е. Лабойко, М. Лабойко, І. Оринич, І. Борник (мол.) і Ральф Наставі. У такий спосіб зібрано $7.75, а дрібними датками $8.05. Місцеве співацьке т-во Боян жертвувало $16, отже загальна жертва виносила разом $31.80. З цеї суми призначено на інвалідів $15.80, а на Рідну Школу $16. Гроші переслано через Обєднання.

Й. Боришкевич.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На інвалідів.

У неділю, дня 3. листопада ц. р., відбулося традиційне богослуження з панахидою з нагоди Першого Листопада в укр. кат. церкві св. Івана Хрестителя. Відповідну й зворушливу проову виголосив о. М. Данилович. Опісля він перевів збірку на інвалідів, котра принесла $50, які вислано до краю через Обєднання.

Жертву зложили: о. М. Данилович $5; М. Шумейко, Т. Каськів і М. Андрушко по $2; П. Відземок, Марія Карусо, Марія Постол, М. Стиранець, Г. Максимич, І. Сторожук, І. Мирош, М. Мохналь, Юлія Баніт, Олена Сеґінь, Суза Мічел, М. Лаґіш, А. Лисак, Юлія Куніцька, В. Салабун, Д. Мотуз, П. Лобур, В. Коваль, С. Галко, Ф. Грицишин, Н. Н., Н. Н. по $1; Т. Шатинський, К. Мисик, А. Шрамик, Марія Ціж, П. Слободюк, Н. Плечій, Ю. Ґулька, Г. Дворянин, М. Швед, А. Сторожук, І. Ференц по 50 ц., а дрібними датками $11.50.

В ОБОРОНІ СВОЇХ ПРАВ

Тепер нараховують сотні тисяч людей, що з тих чи інших причин (в більшости політичних) примушені були залишити рідну землю й помандрувати на чужину — на тяжкий еміґраційний хліб.

В звязку з існуванням численної еміґрації виникла ціла низка складних питань правничого, морального і матеріяльного характеру.

Для полагодження і розвязання цих питань при Лізі Націй утворено спеціяльний Офіс Нансена.

Крім цього Офісу, еміґраційними або, як їх частіше називають, справами збігців займається також спеціяльна Міжурядова Комісія, що складається з представників 14 держав.

При Офісі Нансена утворено Дорадчий Комітет приватних орґанізацій, що складається з 40 членів, — заступників ріжних орґанізацій, з яких 13 добродійних закордонних і 27 збігледьких.

З 27 збігледьких заступників Українці мають лише 4. Решта припадає на заступників орґанізацій: російських — 14, вірменських — 6 і жидівських — 3.

Цей Дорадчий Комітет вибирає експертів як до Адміністраціної Ради Офісу Нансена так і до Міжурядової Комісії.

Нерівність представництва шкідливо відбивалася на інтересах української еміґрації.

Росіяни, в більшости на спілку з Вірменами, вживали всіх заходів для того, щоби скількість українських представників у Дорадчому Комітеті при Офісі Нансена не збільшувалася. Через них відкинуто кілька прохань українських орґанізацій про прийняття їхніх заступників до складу Дорадчого Комітету.

Тому, що при голосуванні в Дорадчому Комітеті, рішає більшість, то в характері експертів до орґанів Ліґи Націй, що опікуються інтересами еміґрації, попадають Москалі та Вірмени.

І, само собою зрозуміло, що вони, використовуючи своє становище, дбають не лише про користи для Росіян, але й про те, щоб ставити всякі перешкоди Українцям.

Для прикладу можна навести один факт. У 1932-му році Офіс Нансена видав російським орґанізаціям 146,019 швайцарських франків безповоротних допомог.

Тимчасом Українці за ввесь час існування Офісу Нансена отримали лише 18,500 швайцарських франків, і то позичково, з начисленням на цю позичку відсотків у розмірі 1,800 швайцарських франків.

Проти такого стану річей нераз протестувала Українська Головна Еміґраційна Рада, а також ріжні українські орґанізації.

В цьому році помер К. Гулькевич, що був експертом від Дорадчого Комітету як в Адміністраційній Раді Офісу Нансена так і в Міжурядовій Комісії.

8-го жовтня відбулася при Офісі Нансена сесія Дорадчого Комітету, присвячена в значній мірі виборові заступника К. Гулькевича.

Само собою зрозуміло, що українські орґанізації знову поставили вимогу, щоб до адміністраційних орґанів при Лізі Націй, що опікуються інтересами еміґрації, були включені й представники Українців.

Тимчасом на місце К. Гулькевича Дорадчий Комітет вибрав Я. Рубінштайна.

Громадсько - Допомоговий Комітет Української Еміґрації в Румунії, довідавшися про вислідн вибору, постановив висловити з цього приводу протест і вимагати від Ліґи Націй реорґанізації Офісу Нансена.

Протест, заадресований до Голови Ради Ліґи Націй, виглядає так:

11-го серпня 1935 року Українська Головна Еміґраційна Рада мала за шану в окремому добре узасадненому меморандумі подати на узглядження Ліґи Націй побажання української еміґрації в справі реорґанізації Офісу Нансена та в справі обєктивного захисту інтересів всіх еміґрантів, якими опікується Ліґа Націй.

Одним з домагань орґанізованої української еміґрації було введення українського представника в адміністраційні орґани Офісу Нансена.

Цеж саме побажання було нераз адресоване до Офісу всіми українськими орґанізаціями, що входять у склад Дорадчого Комітету при Офісі Нансена.

Зокрема ми просили в своїому листі з 3-го жовтня 1935 року (ч. 5768), щоби до Адміністраційної Ради Офісу Нансена покликано на місце К. Гулькевича, що помер, репрезентанта української еміґрації.

Тимчасом на засіданню Дорадчого Комітету, що відбулося 8-го жовтня 1935 року, знов інтереси української еміґрації не були узглядені і до Адміністраційної Ради Офісу вибрано представника Росіян, Я. Рубінштайна.

Таким чином збігледькі орґанізації Росіян представлені: в Адміністраційній Раді Офісу Нансена — Я. Рубінштайном та М. Федоровом, а в Міжурядовій Комісії — В. Маклаковом, бароном Б. Нольде та Я. Рубінштайном.

Українськаж еміґрація і надалі залишилася без свого представника в адміністраційних орґанах тих установ при Лізі Націй, які опікуються збігцями.

Цей факт викликає велике невдоволення та обурення серед зорґанізованої української еміґрації, які тимбільше оправдані, що на справу виборів мають вплив такі орґанізації Росіян, про які вони самі кажуть:

„Союз Хліборобських Кольоній у Празі, Педаґоґічне Бюро в Празі, Центральна Юридична Комісія — орґанізації, що або не існують, або не діють (представником останньої в Женеві є Я. Рубінштайн"). Париська ґазета „Возрожденіе" ч. 3781 з 10. X. 1935 р.).

„Я. Л. Рубінштайн репрезентує в Женеві фіктивну орґанізацію". („Возрожденіе" ч. 3784 з 13. X. 1935 р.).

„Потрібно зясувати, які з тих орґанізацій, що входять до Дорадчого Комітету в Женеві, дійсно існують і працюють як орґанізації добродійні; які з них перестали існувати; і нарешті, які самозванно привластили собі функції добродійних орґанізацій, а в дійсности лише розділюють гроші, отримані в Женеві". („Возрожденіе" ч. 3798 з 27. X. 1935 р.).

І нарешті в редакційній статті з 3-го листопада таж сама ґазета „Возрожденіе" каже, що у виборах в Дорадчому Комітеті брали участь п. В. Руднев, який репрезентує дві неіснуючі орґанізації, п. Т. Махін, що репрезентує одну орґанізацію, яка не має ні одного члена, і п. М. Федоров, який репрезентує дві невеликі орґанізації.

При такому стані річей факт позбавлення поважних і активних українських орґанізацій, обєднаних навколо Української Головної Еміґраційної Ради, свого представництва в адміністраційних орґанах при Лізі Націй, що опікується долею збігців, є особливо болючим і ми з цього приводу висловлюємо свій протест — в імені всієї української еміґрації в Румунії, що перевищує 4,000 душ.

Одночасно просимо зреорґанізувати Офіс Нансена в тому сенсі, який подасть Українська Головна Еміґраційна Рада, що обєднує українську еміґрацію, котра перебуває у Франції, в Польщі, В Румунії, в Чехословаччині, в Бельґії, в Туреччині, в Югославії, в Болгарії, у Великому Герцоґстві Люксенбурґ, в Манчжу-Ті-Го та в Хінах.

В надії, що вище наведені вимоги української еміґрації знайдуть справедливу оцінку в Лізі Націй, просимо прийняти, Пане Голово, вислови нашої пошани.

Підписали цей протест: За голову Комітету: д-р Василь Трепке та ґенеральний секретар: Дмитро Геродот.

Гадаємо, що вся українська преса зробить належну оцінку невідповідній „політиці" Офісу Нансена, а українські орґанізації вишлють масові протести.

Щоб цим протестаційним виступам надати одностайного та зорґанізованого характеру, бажано булоб, щоб копії протестів одночасно з посилкою їх до голови Ради Ліґи Націй вислано і до Української Головної Еміґраційної Ради на адресу:

Haut Conseil des Emigres Ukrainiens
42, Rue Denfert-Rocherau, 42
PARIS, 5 — FRANCE.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПОРТЛЕНД, ОРЕГОН. Тов. ім. Івана Франка, від. 92, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в домі Луки Канського, 7405 Норт Кемпбел Еве. Кождий член має прибути і вирівнати свої залеглість. Буде вибір нового уряду на 1936 рік. Не приявний член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Олександер Федюк, предс.; Гаврил Пелех, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Жіноче Тов. Любов, від. 373, повідомляє своїх члениць, що річні збори відбудуться 8-го грудня, в годині 2:30 пополудні, в У. Н. Домі, 1523 Гікори вул. Просимо прийти на збори, бо маємо важну справу до полагодження і буде справоздання контрольок за пів року і вибір уряду на 1936 рік. Неприявна на зборах члениця заплатить кару 50 ц., а урядниця 1 дол. — В. Логуш, предс.; М. Литвіцька, кас.; А. Громоцька, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, зараз по Службі Божій, в гали де звичайно. Кождий член має прибути на збори, бо маємо дуже важну справу до вирішення. Тому, що це останні збори в цім році, то кождий член повинен вирівнати свої вкладки. Котрий член довгує 2—3 місяці, а не вирівнає цього місяця, буде суспендований. Декотрі члени звертають малу увагу на важливість свойого обезпечення і занедбують свої місячні вкладки, тому старайтесь їх вирівнати цього місяця. — Юрій Гіриак, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, подає до відома всім своїм членам, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 1:30 пополудні в галі У. Н. Дому. Буде річний звіт, вибір уряду на 1936 р., голосування над новими грамотами у молодечім департаменті й інші справи. Кождий член обовязаний прибути на збори. — Н. Проць, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 1-шій пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг вул. Просимо всіх членів прибути на час, бо це будуть річні збори, буде вибір нового уряду на 1936 рік. Також просимо всіх молодиш, котрі належать до нашого відділу, прийти конечно на ці збори і брати участь у виборі нового уряду, як рівнож повинні вибирати урядників зпоміж себе, з молодих, на що вже крайня пора. Тож приходіть на ці збори усі як один. — Дмитро Васько, рек. секр.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 1-шій пополудні, в гали У. Н. Дому. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде голосування над новою діточою грамотою, котру хоче завести У. Н. Союз, буде вибір уряду на 1936 рік. Довгуючих членів просимо прийти і поможности вирівнати свої довги. Котрий член не буде на зборах заплатить доляра кари, а урядник два доляри. Будемо приймати нових членів до Братства і У. Н. Союза без оплати вступного. — Андрій Гальчак, предс.; Павло Паньчак, кас.; Василь Рудавський, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 2-гій пополудні. Всі члени мають прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження: справа спроданого тов. дому; референдум на ендавмент палиси для дітей членів; вибір уряду на рік 1936 і багато інших. Просимо тих пару членів, що ще не виміняли своїх старих грамот на нові, щоб виміняли найдалі до 15 грудня, бо потім буде запізно. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Пригадуємо членам, що Союз платить такі нагороди за приєднування нових членів: три доляри за кождого дорослого члена, котрий обезпечує себе на $500; чотири доляри за обезпеченого на $1,000 і по пять долярів за кождого обезпеченого вище $1,000, а по одному долярови за окжду нову дитину, вписану до Союза. Користайте з нагоди і приєднуйте нових членів, а при тім ще заробите собі нагороду. Члени, котрі не прийдуть на збори, то з ними відділ поступить так, як статут приписує. — Д. Мішанець, предс.; М. Луцишин, кас.; І. Скробач, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Обовязком кождого члена є прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Контр. комісія дасть звіт з цілого року і буде вибір уряду на 1936 рік. Просимо членів, щоб кождий старався привести хоч одного нового члена до нашого братства і до У. Н. Союза. Котрий член не прибуде на збори заплатить кару згідно зі статутом. — Петро Маліборський, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. Січ, від. 136, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 1-шій пополудні, в українській парохіяльній галі, 220 Джен вул. На тих зборах буде річний звіт з діловодства уряду за рік 1935 і буде вибір уряду на 1936 рік. Обовязком кождого члена цього відділу є бути приявним на тих зборах, щоб вислухати звіту. Довгуючі члени мають вирівнати місячні вкладки, щоб не перетягати довгів на наступний рік. Котрий з членів не буде на тих зборах, буде підлягати карі згідно зі статутом. Котрі з членів мають знакомих, що мають намір вступити в члени У. Н. Союза, хай їх покличуть на ці збори. Котрі з членів не мають ще своїх дітей в У. Н. Союзі, то тепер У. Н. Союз заводить трету грамоту для дітей, дуже відповідну, бо по 16 роках дістає всі свої гроші із процентом. Тож користайте з нагоди, запишіть своїх дітей в ряди У. Н. Союза. — Й. Сус, предс.; І. Білевич, кас.; А. Крупа, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Петра й Павла, від. 383, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в 2-гій годині пополудні, в гали парохіяльній. Кождий член є обовязаний бути на зборах, бо буде вибір нового уряду на 1936 рік і буде голосування в справі молодечого ендавмент, кляса 3. Просимо контрольорів, щоб прийшли ще перед зборами і сконтролювали книжки і на зборах здали справоздання з минулого пів року. — Іван Грудзінський, предс.; Гнат Шибал, кас.; Йосиф Муць, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 3-тій пополудні. Просимо всіх прибути на час, хоч раз на рік, бо маємо важні справи до полагодження, а саме вибір уряду на 1936 рік, голосування в справі 3-тої кляси молодечого департаменту. Просимо вирівнати свої залеглости, щоб не переносити довгу на наступний рік. Напоминаємо тих членів, котрі не платять до місцевої каси, що за них не будемо більше висилати їх вкладок, як не будуть платити що місяця. Будемо приймати нових членів без оплати вступного. Тож просимо, хто ще не є членом У. Н. Союза, прийти і вписатися в члени. Неприявний на зборах член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Григорій Геба- секр.

Незрозуміле.

— Не розумію. Вчора патентовий уряд відіслав мені мій ґеніяльний винахід, як непридатний.

— Який винахід?

— Речовина, щоб із зужитих почтових марок витягати, без сліду печатку.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

ANNIVERSARY SPEAKER SALUTES UKRAINE AS CRADLE OF OLDEST CIVILIZATION.

By John Mihal.

"The Ukraine was, is, and will be."

Enthusiastic applause met this emphatic statement of Dr. Alexander Sushko of Chicago, principal speaker at a gathering of Cleveland Ukrainians in music hall of public auditorium yesterday afternoon.

The gathering, sponsored by the United Ukrainian organizations of Cleveland and Lakewood, commemorated the seventeenth anniversary of the proclamation of Ukrainian independence which, however, was crushed after nine months.

Dr. Sushko, an eminent Ukrainian scholar, author, editor, and now a professor of prehistoric and Slavic art at the University of Chicago, discussed in detail the historical and cultural background of the Ukraine as the cradle of the oldest civilization known to the world.

Members of Ancient Race.

"Ukrainians are of a very old race which produced the earliest civilization," said Dr. Sushko.

"Archeological discoveries made recently in the Ukraine, in western Turkestan and in western Siberia prove conclusively that the oldest civilization originated in this northern region."

"This region was populated in antiquity by people who developed civilization in paleontological times. This civilization was similar to that of the neolithic times of the same region and which, we are now certain, was developed by the ancestors of the present day Ukrainians."

"Even this year," Dr. Sushko went on, "reports were received from the Ukrainian Academy of Sciences in Kiev, through the Field museum in Chicago, that there were unerthed in Krimea (a southern province of Ukraine) the ancient settlements of Neanderthal man which the Ukrainian scientists date back to 200,000 to 300,000 years before our era."

Greeted by Mayor.

Mayor Burton greeted the gathering and extended invitation to various cosmopolitan groups of the city to make use of the public hall for their celebrations.

"The city does not take part in discutions of various of its cosmopolitan groups," mayor said, "but it welcomes observances that are deepest in their hearts and it welcomes manifestations of the spirit of democracy that made the human race better and which really is the spirit and soul of America."

Mrs. Jennie K. Zwick, executive secretary of the Cultural Gardens league, spoke on cultural achievements of various nationality groups in Cleveland.

The feature of the gathering was the Ukrainian music presented by the Ukrainian National chorus, under the direction of Leo Sorochinsky; St. Vladimir's male chorus, led by Dimitri Zazworsky, and St. Peter and Paul church choir, directed by Anthony Kohut.

Hero Song Impressive.

Particularly impresive was the dramatic presentation of the song, "Sleep, Heroes, Sleep!" by St. Vladimir's chorus, made realistic by the portrayal of a widow and daughter kneeling at the grave of a soldier-hero.

The soloist were Mrs. Marie Diakew, soprano, of Youngstown, and Miss Olga T. Hrycay, pianist, of Oberlin Conservatory of Music.

Members of the choruses were dressed in richly embroidered native costumes, presenting an unusually colorful spectacle.

(The Cleveland News,
November 25, 1935).

MOURN BREAKUP OF FREE UKRAINIA.

Clevelanders at Music Hall Hear Chicagoan and Native Songs.

Ukrainia may be torn apart by many powers, but its people will continue their unbroken history, Dr. Alexander Sushko, professor of prehistoric and Slavic art at the University of Chicago, told Clevelanders of Ukrainian origin at Public Music Hall yesterday.

They met to commemorate the seventeenth anniversary of the proclamation of Ukrainian independence Nov. 1, 1918.

Dr. Sushko related that one of his pupils at the Lemberg Gymnasium hung the blue and gold banner, symbolizing freedom, on the tower of the Lemberg City Hall. The independence so announced lasted nine mounths. Now the land of the Ukrainians is possessed by Poland, Russia, Czechoslovakia and Roumania, Dr. Sushko said.

Dr. Sushko has studied paleolethic and neolithic figurines and tools to prove that his people have flourished in a continuous, unbroken line for ages.

"Our race will live on and eventually be reunited by justice, not brutal force," he said. "The truth and not the sword will set us free."

Mayor Burton Speaks.

Mayor Harold H. Burton said that, although the city did not take part in nationality discussions, he was pleased to have the Ukrainians and all foreign groups use Public Hall for celebrations of the things deepest in their hearts.

Nearly 100 young men and women, dressed in the embroidered, richly colored clothes of Ukrainia, sang in choruses.

Omer E. Malisky, president of the United Ukrainian Organization of Cleveland and chairman of the meeting, was awarded membership in the Ukrainian Academy of Sciences of America. Dr. Sushko, president of the academy, made the award.

Mrs. Jennie K. Zwick of the Cultural Institute of the Air spoke on the cultures of nations.

The meeting was sponsored by the United Ukrainian Organization. Proceeds will go to the Ukrainian Cultural Garden in Rockefeller Park.

(Cleveland Plain Dealer,
November 25, 1935).

"UKRAINIAN EVENING" HERE MOST ENJOYABLE.

An unusual and very delightful entertainment was presented last evening in the Victoria Theater by the Ukrainian Folk Ballet School of Mount Carmel.

The audience enjoyed immensely "An Ukrainian Evening" as presented by this group who were attired in gay colorful costumes with beautifully embroidered blouses and headdresses. They interpreted these folk dances with all the gracefulness and skill that is demanded of these numbers.

They first presented "Katherine", a folk ballet dance from the province of Kherson. The Kozachok was given as a solo and in group work, as were the Chumaks, Hopak Kolom and Honyveeter. The Hopak Kolom, a circle dance, as presented by the entire company was excellent as was the Metelytsia, a Snow Storm Dance. The children's number, Zhuravelee, a Wedding Dance, was must delightful. The Arkan, a garland dance of the ancient Scythia Ukrainians as recorded by the Greek historian Herodotus was another splendid number. Professor Ivan Zablotsky, director of the school, lead this number himself. The Knights of Zaporoge, a historical battle dance, by four Kozaks was another highlight of this entertainment. The pageant closed with Hayevka, an old pagan ritual dance of the primitive Ukrainians.

During the course of the evening, Miss Effie Mychack and Mr. Michael Melnyk sang solos as well as a duet, Mr. Maxim Ferentz, played a cello solo and Miss Irene Harrison, a violin solo. All were well received by the audience. During the intermission, Miss Eva Piddubcheshen of Jersey City gave an interesting talk on Ukraine.

The Ukrainian Orchestra which provided the excellent accompaniment for the dance numbers was under the direction of Mr. Joseph Shubiak.

(Mount Carmel Item,
Mount Carmel, Pa.,
Monday, November 25, 1935).

В. КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВАЖНІСТЬ МОЛОКА В ХАРЧУВАННІ.

(Подає д-р Дж. Л. Райс, комісар здоровля міста Ню Йорку).

Багато людей вживають молоко за одиноку поживу для немовлят та підростків, не добачуючи факту, що дорослі люди потребують теж складників, що знаходяться в молоці, а саме для відживлювання зубів та костей, як теж для зрівноваження харчу. Мало кому відомо, що можна довгий час жити самим молоком. У доказ того варто покликатися на факт, що славне лікування д-ра С. Вир Мичела спиралось на повнім спочинку та кормленню виключно молоком.

Молоко це найдоскональша пожива. Кілька місяців молоко становить одиноку поживу для немовлят. У нім знаходяться всі складники, необхідні для організму виростаючої дитини. Ніяка інша пожива не має так багато мінералів, потрібних для будови сильних костей та здорових зубів. Воно має в собі вітаміни, потрібні для росту людини, та є легке до страплення.

Дуже багато людей не хочуть признати, що „мужчини та жінки це тільки вирослі діти", та що для них було хосенним у молодечім віку, є так само добре у пізнішім, старшім віку. Молоко є багате у вап (кальцій) та фосфор — два мінерали, котрих організм чоловіка потребує кожного віку. В нім є товщ і цукор, котрі постачають людині енергії, а щобільше, молоко має значну скількість доброго сорту протеїни, котра уможливлює відновy зужитих клітин організму та пособляє ростові.

У більшості випадків дорослі люди, котрі добавлять молока до щоденного харчу, завважать поправу свого здоровля. Брехливі поговірки про те, що молоко отовщує, здержали багато людей, особливо молодих жінок, від уживання молока. Воно має отовщувати силу тільки до ступня скількости включених кальорій, а саме у кварті є їх 750. Коли тіло вимагає від двох до півтретя тисячі кальорій денно, то треба принимання іншої поживи так урегулювати, щоби було місце на молоко. Хто придержується цих вказівок, вповні використає вартість молока без збільшення ваги.

ФЛІС.

В Мексику.

До директора вели[illegible] мексиканського банку [illegible] ється один урядовець.

— Пане директоре, [illegible] два дні відпустки. Мушу виїхати в родинній справі, бо завтра вішають мого брата.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (42)

На обличчях чотирох старших Балітів, що схопили лейді Бет за руки й повели її до святині, появилися жорстокі вирази. Вони повели її по темних сходах униз, далі попри дивні блимаючі світла перед статуями богів, а потім на подвіря стовпа.

Перед нею розтягалася вулиця до огненного стовпа смерти, від котрого вона вратувала дитину. Тепер вона сама мала йти цею смертельною дорогою. Старші почали показувати їй кивами на горіючий стовп: „Іди, йди!" — кричали до неї. Немовби в гіпнозі вона пішла.

Нагло вона задержалася. Що за дурницю вона робила! Ішла преспокійно на смерть, віддавалася цим страшним людям без боротьби. Ні. Вона не піде. Вона звернеться проти цих старших, що її сюди привели. Вони зрозуміли, що вона не хоче йти. Але вони не були з цього ні трохи здивовані.

Замісць цього один з них підняв мотуз, що тягнувся від неї кудись далеко. Заки вона догадалася, що станеться, вони обмотали мотуз довкола неї. Один з них дав приказ. Мотуз напружився і лейді Бет почула, що її тягне безборонну до смертельного стовпа!

